

T A B E L E

PRZERACHOWANIA MIAR

POLSKICH I ROSYJSKICH
NA METRYCZNE I NAODWRÓT

DO UŻYTKU PRAKTYCZNEGO

UŁOŻYŁ M. T.

1930

NAKŁADEM KSIĘGARNI LUDWIKA FISZERA W ŁODZI

WSTĘP.

Na mocy Dekretu o miarach z dn. 8 lutego 1919 roku w brzmieniu, podanem w Dzienniku Ustaw R. P. № 72, poz. 661 z roku 1928, obowiązuje w Polsce zarówno w stosunkach prywatnych jak i publicznych używanie wyłączne miar metrycznych, których uznanem przez prawo jednostkami są: dla miar długości *metr*, dla miar powierzchni *metr kwadratowy* i *ar*, dla miar objętości *metr sześcienny* i *litr*, dla miar masy (wagi) *kilogram* i *kwintal* (centnar metryczny).

Ponieważ jednak znaczny odłam ludności, przeważnie na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego, wskutek długotrwałego przyzwyczajenia używa nadal w stosunkach prywatnych miar dawnych, a często nie potrafi miar tych na metryczne przerachować, nie znając nawet niekiedy właściwego stosunku między temi dwoma systemami miar, okazało się wskazanem wydanie niniejszej broszurki,

Oddając broszurkę niniejszą w ręce czytelnika polskiego, wyrażamy nadzieję, że stanie się ona pomocą dla tych wszystkich, co jeszcze niedość oswoili się z miarami metrycznymi, i w ten sposób przyczyni się także do ostatecznego zwycięstwa obowiązującego u nas, jak i w całej prawie Europie, *systemu miar metrycznych*.

Miary nowopolskie i rosyjskie.

MIARY DŁUGOŚCI.

Pręt ma 15 stóp
Sążeń kw. ma 3 łokcie = 3 *rosyjski*
Łokieć ma 2 stopy
Stopa ma 12 cali
Cali ma 12 linij
Linja

Przy mierzeniu drogi:

Mila ma 7 wiorst
Wiorsta (ros.)

MIARY POWIERZCHNI.

Pręt kwadratowy ma 225 stóp kw.
Sążeń kw. ma 9 łokci kw.
Łokieć kw. ma 4 stopy kw.
Stopa kw. ma 144 cale kw.
Cali kw. ma 144 linje kw.
Linja kw.

Miary powierzchni rolne:

Włóka ma 30 morgów
Mórg ma 300 prętów kw.
Pręt kw. (p. wyżej)

MIARY OBJĘTOŚCI.

Sążeń sześcienny ma 27 łokci sześć.
Łokieć sześć. ma 8 stóp sześć.
Stopa sześć. ma 1728 cali sześć.
Cali sześć. ma 1728 linij sześć.
Linja sześć.

Ponadto:

Sąg jest połową sążnia sześć.

Do mierzenia objętości ciał płynnych i sypkich:

Korzec ma 4 ćwierci (ćwiartki)
Ćwierć ma 8 garnicy pol.
Garniec pol. ma 4 kwarty pol. (= 1 litrowi)
Kwarta ma 4 kwaterki
Kwaterka

Ponadto w powszechnem użyciu był garniec ros. z analogicznym podziałem:

Garniec ros. ma 4 kwarty ros. (= 0,81995 l.)
Kwarta ros. ma 4 kwaterki ros.
Kwaterka ros.

MIARY MASY (WAGI).

Centnar ma 4 kamienie lub 100 funtów nowop.
Kamień ma 25 funtów nowop.
Funt nowop. ma 32 łyty
Łuty

Częściej od funta nowopolskiego (równego 405,504 gramów) używano funta rosyjskiego (równego 409,51241 g.) Funt rosyjski miał podział:

Pud ma 40 funtów ros.
Funt rosyjski ma 32 łuty.

Ponadto była w użyciu miara polsko-rosyjska:
Centnar ma 4 kamienie lub 100 funtów ros.

Kamień ma 25 funtów ros.
Funt ros.

Do mierzenia wagi siana służył:

Centnar siana = 120 funtów ros.

Do mierzenia wagi zbóż służył korzec o różnej wadze dla rozmaitych zbóż, mianowicie:

Korzec pszenicy równy 240 f. ros.

żyta równy 230 f. ros.

jęczmienia i gryki równy 200 f. ros.

owsa równy 140 lub 160 f. ros.

grochu, bobiku, łubinu lub wyki równy 260 f. ros.

rzepaku równy 210 f. ros.

ziemiaków równy 260 lub 280 f. ros.

kaszy jęczmiennej lub gryczanej równy 200 f. ros.

kaszy jaglanej równy 260 f. ros.

buraków lub marchwi równy 280 lub 300 f. ros.

konieczyny, lucerny lub przelotu równy 250 f. ros.

Worek mąki równy 200 f. ros.

Porównanie miar nowopolskich i rosyjskich z metrycznymi.

MIARY DŁUGOŚCI.

1 przęt	= 4,32 m	1 m	= 0,2314815 przęta
1 sążen	= 1,728 "		= 0,5787037 sążnia
1 łokieć	= 0,576 "		= 1,7361111 łokca
1 stopa	= 0,288 "		= 3,4722222 stopy
1 cal	= 0,024 "		= 41,6666667 cali
1 linja	= 2 mm		= 500 linij
1 mila	= 7,4676 km	1 km	= 0,13391183 mili
1 wiorsta	= 1,0668 "		= 0,93738283 wiorsty

MIARY POWIERZCHNI.

1 sąż. kw.	= 2,985984 m ²	1 m ²	= 0,3348980 sąż. kw.
1 łok. "	= 0,331776 "		= 3,0140818 łok. "
1 stopa "	= 0,082944 "		= 12,056327 stop "
1 cal "	= 0,000576 "		= 1736,1111 cali "
1 linja "	= 4 mm ²		= 250000 linij "
1 włoka	= 16,79616 ha	1 ha	= 0,0595374 włoki
1 mórg	= 0,559872 "		= 1,7861225 mórgów
1 przęt kw.	= 0,00186624 "		= 535,83676 przętów kw.

MIARY OBJĘTOŚCI.

1 sążen sześć.	= 5,159780352 m ³	1 m ³	= 0,1938067 sąż. sześć.
1 sąg	= 2,579890176 "		= 0,3876134 sągów
1 stopa sześć.	= 0,23887872 "		= 41,8621537 st. sześć.
1 cal sześć.	= 0,000013824 "		= 72337,963 cali sześć.

Rolne:

Dla ciał płynnych i sypkich:

Nowopolskie:	1 korzec	= 128 l	1 l	= 0,0078125 korcy
	1 ćwierć	= 32 l		= 0,03125 ćwierci
	1 garniec	= 4 l		= 0,25 garnicy
	1 kwarta	= 1 l		= 1 kwarta
	1 kwaterka	= 0,25 l		= 4 kwaterki
Polsko-rosyjskie:	1 garniec ros.	= 3,2798 l	1 l	= 0,3048966 garnicy ros.
	1 kwarta ros.	= 0,81995 l		= 1,2195866 kwarty ros.
	1 kwaterka ros.	= 0,2049875 l		= 4,8783462 kwaterki ros.

MIARY MASY (WAGI).

Nowopolskie:	1 centnar	= 40,5504 kg	1 kg	= 0,0246607 centnara
	1 kamień	= 10,1376 "		= 0,0886428 kamienia
	1 funt	= 0,405504 "		= 2,4660669 funta
	1 łut	= 0,012674 "		= 78,914141 łuta
Polsko-rosyjskie:	1 centnar	= 0,409512 q	1 q	= 2,44193 centnara
	1 kamień	= 0,102378 "		= 9,76772 kamienia
	1 pud	= 16,3804964 kg	1 kg	= 0,0610482 puda
	1 funt	= 0,40951241 "		= 2,4419284 funta
	1 łut	= 0,012797262 "		= 78,141710 łuta

Dla zboża i produktów rolnych:

1 korzec pszenicy	= 240 f. ros.	= 0,982829784 kwintala
1 żyta	= 230 "	= 0,941878543 "
1 jęczmienia, gryki	= 200 "	= 0,81992482 "
1 owsa	= 140 "	= 0,573317374 "
lub 1 grochu, bobiku,	= 160 "	= 0,655219856 "
1 łubinu, wyki	= 260 "	= 1,06473227 "
1 rzepaku	= 210 "	= 0,859976061 "
1 ziemiaków	= 260 "	= 1,06473227 "
lub 1 kaszy jęczmiennej	= 280 "	= 1,146634748 "
1 lub gryczanej	= 200 "	= 0,81902482 "
1 kaszy jaglanej	= 260 "	= 1,06473227 "
1 buraków, marchwi	= 280 "	= 1,146634748 "
lub 1 konieczyny, lucerny,	= 300 "	= 1,22853723 "
1 przelotu	= 250 "	= 1,023781025 "
1 centnar siana	= 120 "	= 0,491414892 "
1 worek mąki	= 200 "	= 0,81902482 "
Dalej: 1 korzec węgla	= 240 "	= 0,982829784 "